

Skattenytt EU for april- juni 2010

Innledning

EUs 27 Finansministere har i denne perioden vært svært opptatte av arbeidet med regulering av Finansmarkedene. I særlig grad har imidlertid perioden selvsagt vært preget av arbeidet med etterdønninger av finanskrisen og i særlig grad for å bli enige om tiltak mot gjeldskrisen i flere euroland eksempelvis Hellas, Spania og Ungarn. Særlig innen Eurosonen, de 16 landene som har innført Euroen, har de 16 Finansministrene i den såkalte Eurogruppen derfor hatt lange og hyppige møter. Dette har vært møter både i forkant av de ordinære ECOFIN møtene, og separate møter. Eurogruppen hadde før Lisboa-traktaten trådte i kraft (1. desember 2009) ingen forankring i traktat og var sånn sett en uformell gruppe. Etter Lisboa-traktaten er Eurogruppen traktatfestet. Gruppen har fått en egen protokoll (protokoll 14). Etter Traktatens Art.136 har også de landene som har innført Euro mulighet til å beslutte egne regler i forhold til samarbeide om budsjetter mv. Hvis slike tiltak innføres trengs det kun stemmer fra Eurogruppen. Enkelte land, eksempelvis Frankrike har vært positive til å ha egne og et mer omfattende samarbeid i Eurosonen, mens andre land, eksempelvis Tyskland, har vært tilhenger av at alle 27 må inngå i samarbeidet. Diskusjonene i Eurogruppen har i den siste tiden naturlig dreid seg om gjeldskrisen og tiltak mot denne. Dette er områder som Finansråd Kari Anita Syverud rapporterer om. Skatt har i noen grad vært en del av diskusjonen, men da på et helt overordnet nivå. Når problemene består i store budsjettunderskudd og stor gjeld, så er en løsning å kutte kostnadene, men også en økning på inntektssiden med skatteøkninger må vurderes. I eksempelet Hellas er krisepakken vesentlig konsentrert om kostnadskutt på utgiftssiden, men Hellas har også vedtatt skatteøkninger eksempelvis økt den generelle merverdiavgiftssatsen i to bolker det siste året først fra 19 pst til 21 pst fra 15. mars 2010 og nå i mai med ytterligere 2 til 23 pst. Dette gjør at Hellas nå har en av de høyeste generelle merverdiavgiftssatsene i EU (høyest stadig Sverige, Danmark og Ungarn på 25 pst). Også utenfor Eurogruppen er skatteøkninger under vurdering som tiltak for å minke utenlandsgjelden og å stabilisere statsbudsjettene. UK valgte eksempelvis som et av svært få land midlertidig å sette ned den generelle merverdiavgiftssatsen fra 17,5 pst til 15 pst. Fra 1. desember 2008, som en del av stimulansepakken under finanskrisen. Fra 1. januar 2010 er satsen satt opp til 17,5 pst. igjen. Det har nå vært spekulasjon om en ytterligere økning til 20 pst i forbindelse med budsjettframlegg senere denne måneden fra den nye konservative/liberale Regjeringen, også en egen bankskatt spekuleres det i.

ECOFIN 18.mai 2010

I den tentative agendaen var det flere skattesaker, men det viste seg at ingen av disse sakene kom til behandling. Kommissær Semeta (skatt, toll, revisjon og bekjempelse av svindel) deltok ikke engang på møtet. Kun Kommissærene Olli Rehn (økonomiske spørsmål og pengepolitikk), Michel Barnier (Indre marked og tjenester) og Janusz Lewandowski (økonomisk planlegging og budsjett) deltok ved siden av de 27 Finansministrene.

EU budsjettet 2011

Ingen skattesaker å rapportere om fra dette møtet, men jeg skal rapportere om behandlingen av *EU budsjettet* for 2011 i ECOFIN. Innledningsvis skal jeg si litt generelt om EU budsjettet. 2011 budsjettet er det første budsjettet under den nye prosedyren som ble vedtatt ved Lisboa-traktaten. Kort fortalt innebærer dette at Rådet og Europaparlamentet kun skal behandle budsjettforslaget fra Kommisjonen en gang hver, før eventuell uenighet må avgjøres i et forliksutvalg bestående av Rådet, representanter fra Europaparlamentet og Kommisjonen se Traktatens artikkel 314. Forslaget til EU budsjett må være innenfor den avtale om den finansielle budsjetttrammen som er vedtatt for perioden 2007-2013. (Langtidsbudsjettet). Etter Lisboa-traktaten art 312 er det obligatorisk å vedta en flerårig budsjetttramme (Multiannual Financial framework) med en lengde på minst 5 år. Dette vedtas av Rådet og Europaparlamentet (flertallsavstemning). *Inntektsiden* av de årlige budsjetter består av tre komponenter. Dette er dels *tollinntektene* fra tollunionen, altså knyttet til toll ved innførsel av varer fra tredjeland. En del av det *harmoniserte merverdiavgiftsgrunnlaget* (0,30 pst) i hvert medlemsland. Dette er en del av et teoretisk beregnet merverdiavgiftsgrunnlag ikke de faktiske nasjonale merverdiavgiftsinntektene. Dette fordi det fortsatt er enkelte forskjeller på hvilke tjenester som er merverdiavgiftspliktige i hvert medlemsland, avgiftsbasen er derfor ikke helt harmonisert. Men slike ulikheter skal ikke slå ut i forholdet til merverdiavgiftsbidraget fra hvert medlemsland, derfor beregnes dette grunnlaget. Endelig beregnes et bidrag fra hvert medlemsland basert på *bruttonasjonalinntekten* (BNI). Budsjettet fastsettes ved at utgiftene bestemmes først, deretter beregnes de såkalte "egne inntekter" som utgjør tollinntektene og en del av merverdiavgiftsgrunnlaget og tilsatt fastsettes BNI bidraget. Det siste er mekanismen som balanserer budsjettet og prosentatsen varierer derfor fra år til år. BNI bidraget utgjør i *overkant av 75 pst av inntektene*, men *toll og merverdiavgiftsdelen utgjør ca 12 pst hver*. Tyskland bidrar mest med ca 19,5 pst, minst Malta med 0,06 pst. Sverige og Danmark ligger på 2,28 pst og 2,17 pst. Utgiftene fordeler seg på flere policyområder for eksempel landbruksstøtte, strukturfond (regionale overføringer), forskning og infrastruktur.

På dette ECOFIN presenterte Kommisjonen v/Kommissær Lewandowski sitt forslag til EU budsjett for 2011. Forslaget til budsjett har en ramme på 142,6 milliarder Euro. I forhold til 2010 budsjettet er dette en stigning på 0,8 pst. Denne gangen tok ECOFIN Kommisjonens forslag til etterretning. Rådet ba COREPER om å gå grundig gjennom forslaget med sikt på en grundig behandling av 2011 budsjettet på ECOFIN 13. juli 2010, dette da under det belgiske formannskapet. Europaparlamentet forventes å behandle budsjettet i oktober. Hvis det så er uoverensstemmelser mellom Rådet og Parlamentet så innledes den 21 dager lange forliksprosedyren med Kommisjonen i rollen som megler, se traktatens art. 314. Jeg skal løpende rapportere om behandlingen av 2011 budsjettet i framtidige rapporter.

ECOFIN 8. juni 2010

Heller ikke på dette ECOFIN møtet var skattesakene framtrødende. Dette vises igjen med at Kommissær Semeta heller ikke denne gangen deltok på selve møtet. Ved siden av de 27 Finansministrene deltok som vanlig Kommissærene Rehn og Barnier. I tillegg deltok Jean- Claude Trichet (President for den europeiske

sentralbanken) og Phillipe Maystadt (President for den europeiske investeringsbanken) samt Wieser og Codogno som ledere for hver sin komité i Parlamentet.

Administrativt samarbeid på merverdiavgiftsområde politisk enighet om ny Forordning

Jeg har i flere tidligere rapporter orientert om arbeidet rettet mot den stadig tiltagende og mer profesjonelle formen for *merverdiavgiftssvindel* som foregår i EU. Se særlig min temarapport om merverdiavgiftssvindel fra oktober 2009. Særlig den profesjonelle merverdiavgiftssvindel i form av karusellsvindel ("missing trader") har medført et betydelig provenybortfall innen EU. Det siste tiltaket EU var vedtagelsen av Rådets direktiv 2010/23/EU som gir alle medlemslandene anledning til å innføre *omvendt avgiftsplikt ved omsetning av klimakvoter*. Som det framgår av min temarapport har EU i noen grad sett seg nødt til dels å endre på selve hovedprinsippene bak merverdiavgiftssystemet, slik som eksempelvis en viss adgang til å anvende omvendt avgiftsplikt. Hovedfokuset innen EU er imidlertid løsninger *innenfor merverdiavgiftssystemet* og da knyttet til målrettede kontrolltiltak og en utstrakt mulighet til samarbeid mellom medlemsland.

Medlemslandenes administrative samarbeid på merverdiavgiftsområde reguleres i dag av Rådets Forordning 1798/2003/EF. Forordningen gir anvisning på et utstrakt samarbeid mellom skatteadministrasjonene i de 27 medlemslandene. Det er viktig her å tenke på at den tradisjonelle grensekontrollen ved *transaksjoner av varer* ved mellom medlemslandene jo forsvant ved etableringen av det indre marked i 1993. Grensekontrollen består kun ved handel med tredjeland (import fra tredjeland og eksport til tredjeland). Det var derfor nødvendig å etablere alternativ kontroll som i stor grad var basert på en vid adgang til administrativt samarbeide og utveksling av informasjon mellom medlemslandene. I tillegg omfattes jo merverdiavgiften tjenesteleveranser over landegrensene og dette må også kontrolleres grundig. Bakgrunnen for Forordningen i 2003 var nettopp at den eksisterende Forordning om samarbeid fra 1992 ikke var et effektivt nok redskap for skattemyndigheten. Den økende samhandelen både når det gjelder varer og tjenester og den økende merverdiavgiftssvindelen, særlig da den profesjonelle formen karusellsvindel, gjorde at ECOFIN i 2006 vedtok at det skulle utvikles en særlig antisvindel strategi på merverdiavgiftsområde. Det ble tatt utgangspunkt i at den gjeldende Forordning fra 2003 ikke var et tilstrekkelig redskap mot den profesjonelle form for merverdiavgiftssvindel. Den politiske enighet som ble oppnådd på dette ECOFIN møtet innebar at det var enighet mellom de 27 medlemslandene om endringer i Forordningen. Prosessen videre er at selve teksten i Forordningen skal utarbeides, og denne vil bli vedtatt på et senere Rådsmøte uten ytterligere politisk diskusjon. Europaparlamentet har allerede uttalt seg om Forordningen. Dette er altså en Forordning som (i motsetning til et Direktiv, ikke skal implementeres i medlemslandene) har umiddelbar virkning i medlemslandene. Den skal tre i kraft 20 dager etter at Forordningen er offentliggjort i EU Tidende. Den endelige teksten foreligger derfor ikke, og erfaringsmessig kan de ta noe tid før Forordningen kan formelt vedtas på et Rådsmøte. Jeg viser i denne sammenheng til at det på ECOFIN 16. mars ble oppnådd politisk enighet om et nytt direktiv om forenklede krav til fakturering i forhold til merverdiavgift. Dette direktivet er enda ikke formelt vedtatt, selv om de 27 Finansministrene altså er enige om innholdet. Uten å ha den endelige teksten i Forordningen er det vanskelig å gi en detaljert rapport om innholdet. Men hovedpunktene i den nye Forordningen er klare og innebærer:

- Etablering av *EUROFISC* – Et nettverkssamarbeide mellom medlemslandenes skattemyndigheter til bekjempelse av momssvindel ved grenseoverskridende transaksjoner. Dette samarbeidet skal fokusere på målrettede tiltak mot karusellsvindel og annen profesjonell momssvindel.
- Automatisk elektronisk utveksling av informasjon om momsregistrerte virksomheter. Eksempelvis virksomhetens momsregistreringsnummer, navn, adresse og innberetning om foretatte transaksjoner mellom medlemsland. Dette er data som finnes i medlemslandenes dataregistre. Etter dagens regler kreves at et medlemsland må be om slike opplysninger, nå skal det skje en automatisk utveksling.
- Nye forpliktelser til å utveksle informasjon om næringsdrivendes rapporterte omsetning, også data som av hensyn til regelverket om forretningshemmeligheter har en viss følsom karakter. Her er det etablert nye prosedyrer for utveksling av slike data, som innebærer at dette etter henvendelse fra et land må skje innen 24 timer. Forutsetningen er at disse følsomme dataene håndteres under kontroll av personale som er særlig autorisert for å håndtere informasjonen.
- Økte plikter til skatteadministrasjonen for å anmerke næringsdrivende som er inaktive eller er opphørt. Formålet da blant annet å forhindre "identitetstyveri" med sikte på at disse inngår i karuseller, svindler statskassen for så å "forsvinne" ("Missing trader fraud")

Jeg skal gå dypere inn i dette når endelig tekst foreligger. Selv om det er enighet mellom medlemslandene om at det er behov for en felles strategi med økt samarbeid, for å motvirke disse organiserte kriminelle miljøene som svindler statskassen innen EU for store beløp, så vil nødvendigvis diskusjonen om personvern og databeskyttelse være en del av helheten. Derfor har eksempelvis Europaparlamentet understreket at det tydelig bør framgå av Forordningen at utveksling av følsom informasjon kun må skje hvor den er nødvendig for å bekjempe momssvindel. Dette er en av grunnene til at det har tatt tid å oppnå politisk enighet. Det må anses for å være en ganske stor milepæl at man nå har kommet fram til enstemmighet blant EUs 27 Finansministere. Forordningen er ikke en del av EØS avtalen, men det er naturlig at skattemyndigheten går inn i disse reglene og ser nærmere på hvordan Norge skal forholde seg til dette. Når endelig Forordning foreligger, skal jeg mer i detalj rapportere om reglene. Karusellsvindel er et internasjonalt fenomen og Norge må påregne at slik svindel kan øke også i Norge jfr. saken om svindel knyttet til omsetning av klimakvoter.

Skadelig skattekonkurranse-code of conduct.

Som en del av EUs skattepakke i 1997 ble det nedsatt en gruppe som skulle undersøke om det foreligger skadelig skattekonkurranse i forhold til næringsbeskatningen innen EU. Gruppens arbeid er basert på en politisk avtale som alle medlemslandene har sluttet seg til. Gruppens konklusjoner eller tilrådinger er ikke et juridisk bindende redskap, men har selvsagt kraft i forhold til den politiske avtalen mellom medlemslandene. Utgangspunkter er at EU landene har forpliktet seg til å avvikle allerede svartelistede ordninger med nedsatt selskapsbeskatning med sikte på å tiltrekke seg utenlandske investeringer. I desember 2008 fikk gruppen også nye oppgaver av ECOFIN blant annet se på tiltak mot misbruk av

selskapsskatteregler eksempelvis sikre en felles forståelse av avsagte dommer i EU retten på dette område. Gruppen skal også se nærmere på informasjonsutveksling for å sikre transparens, se på mulige regionale lempninger av skatt og endelig se nærmere på forholdet til tredjeland. Gruppen rapporterer løpende til Rådet senest nå 8. juni 2010. Jeg vedlegger gruppens [rapport](#).

ECOFIN konklusjoner på gruppens rapport var:

- Generell støtte til gruppens arbeid som framkommer ganske detaljert av rapporten
- Ber om at gruppen fortsetter arbeidet med å hindre at det innføres nye ordninger i strid med kodeksen ("Standstill-") eller slik at de skadelige elementer i en eksisterende ordning fjernes ("Rollback")
- I forholdet til arbeidet mot tredjeland ble Kommisjonen bedt om å starte en dialog med Liechtenstein og Sveits i forhold til om disse landene kan tilslutte seg kodeksens prinsipper.
- Ba om at gruppen rapporterer til ECOFIN på nytt i løpet av det belgiske formannskapet.

G-20 Forberedelser til Toronto 26-27 juni. Bankskatt og informasjonsutveksling på skatteområdet.

Statsjefene for G-20 landene møtes i Toronto 26-27 juni. På ECOFIN ble områdene som hører under Finansministrenes portefølje behandlet med sikte på å ha felles posisjoner innen EU. I forkant av Toronto møtet var det også et møte i Busan Sør Korea 4-5 juni mellom de 20 Finansministere i G-20 for å forberede toppmøtet. To områder som har en side til skatt skal nevnes fra disse møtene. I *Busan* var det ikke mulighet og enes om en såkalt bankskatt/bankavgift. Det var såpass stor uenighet om et slikt forslag at dette i pressemeldingen kun ble kommentert med at det var enighet om at banksektoren selv skulle bære en betydelig og rimelig del av de statlige overføringer til sektoren i forbindelse med finanskrisen. Utover dette ble det ingen enighet om noen felles global skatteform på bankene. I ECOFIN ble dette igjen tatt opp blant EUs Finansministere, og det uttales at EU skal lede an med sikte på å oppnå enighet om en mest mulig global bankskatt/bankavgift. Hensikten må være å fastholde mest mulige like konkurransevilkår globalt i denne sektoren ("world-wide level playing field"). EUs Finansministere skal sterkt forsvare denne posisjonen overfor sine G-20 partnere i Toronto. Det er ikke helt enkelt å se hva det nå er enighet om utover at EU på nytt sterkt vil prøve å få en global enighet om en form for ytelse fra bankene. Og dette selv om det var flere land som ganske sterkt var imot dette på Busan møtet eksempelvis Canada. Det er eksempelvis veldig uklart om EU ønsker en form for bankavgift hvor inntektene er øremerket et slags stabilitetsfond for bankene. Dette er den svenske modellen. Legg merke til her at svenskene også kaller dette for en *bankavgift*. I Sverige er skattebegrepet kun brukt hvor det er snakk om en innbetaling til statskassen uten at det er noen form for gjenytelse knyttet til innbetalingen eller noen øremerking av provenyet. Eksempelvis bruker man i Sverige mervärdeskatt og punktskatter, men vi i Norge og også i Danmark også benytter merverdiavgift og særavgifter (punktavgifter). Når Sverige snakker om sin bankavgift, så ligger det altså her et element av at pengene er øremerket til å bygge opp et stabilitetsfond for svenske finansinstitusjoner. Andre talsmenn innen EU,

er tilhengere av en slags solidaritetsskatt på finansielle transaksjoner, hvor altså pengene går rett inn i statskassen. Både UK og Frankrike har uttalt seg i retning av at de ikke ønsker noen øremerking av inntektene. Også her er det stor spenning knyttet til om UK vil legge fram et forslag til en form for bankskatt ved framleggelsen av det varslede stasbudsjettet i UK senere denne uken. Det er uklart hva grunnlaget for en slik skatt skal være. Det som i hvert fall er klart før møtet i G-20 er at EU igjen vil ha en slik bankavgift/bankskatt på agendaen med sikte på mest mulig global enighet blant G-20 landene. Det er imidlertid også grunn til å tro at EU selv uten slik støtte vil gå videre med saken innen EU.

På Busanmøtet var det også stor enighet om at man skulle arbeide videre med utviklingen av en *multilateral mekanisme for informasjonsutveksling* med sikte på økt grad av transparens i forhold til skatteopplysninger. Her vises til den nylig avgitte rapport fra *Global Forum on Tax Transparency and Exchange of Information*. Dette er en oppfølging av tidligere G-20 initiativ med sikte på åpenhet og forhindre skatteunndragelser og å etablere OECDs standarder for informasjonsutveksling mer globalt. Norge deltar jo også i dette samarbeidet og som kjent har Norge (og Norden) inngått en rekke informasjonsutvekslingsavtaler. På tross av denne uttalelsen fra Busan, lyktes heller ikke nå EU å få på agendaen de saker som ligger i "pipeline" om eksempelvis revisjon av sparedirektivet og prosessen med å inngå avtaler med blant annet Liechtenstein om informasjonsutvekslingsavtale på skatteområdet. Det er stadig Luxembourg og Østerrike som blokkerer framdrift i disse sakene innen EU, se nærmere min desemberrapport fra 2009.

I denne sammenheng vil jeg også nevne at det nå ser ut til å gå mot enighet mellom Sveits og USA i den såkalte *UBS saken*. UBS er som kjent Sveits sin største bank. Avtalen mellom Bern og Washington ble inngått i august i fjor, og innebar at Sveits innen ett år lovet å overføre opplysninger til amerikanske skattemyndigheter om 4450 velstående amerikanske UBS kunder som er mistenkt for å ha skjulte bankkonti i den sveitsiske banken. Deretter mente Sveitsisk Høyesterett at Regjeringen ikke hadde hjemmel til å inngå en slik avtale uten å forelegge dette for Parlamentet, da avtalen sto i strid med streng sveitsisk banksekretesselovgivning. I Parlamentet har det vært flere runder, som har utviklet seg til en sterk politisk kamp mellom venstresiden/sentrum og konservative/ultrakonservative. I tillegg har det vært sterke krefter som har ment at en slik politisk stridssak må ut på folkeavstemming! Nå i siste uke løste dette seg imidlertid og Parlamentet i Sveits samlet seg med en svak majoritet om å akseptere avtalen. Det er verdt å merke seg at UBS og banknæringen i Sveits har vært tilhenger av å følge opp avtalen med USA.

22. juni 2010

Tor Lande

Counsellor for Economic and Financial Affairs / finansråd

Mission of Norway to the EU / Norges delegasjon til EU

☎ + 32 (0) 2 238 7477

📱 + 32 (0) 499 53 36 58

✉ tola@mfa.no